

Huber Péter: Pártus volt-e Jézus?

Nem célja ez írásnak a Jézus pártus eredetének bizonyítása vagy cáfolata

Nem célja a pártusi eredet elmélet ismertetése se. Aki nem ismerné ezt az elméletet, ismerkedjen meg először ez elmélet magyar főművével Badiny Jós Ferenc: „Jézus király a pártus herceg”-gel, mely kis szerencsével az interneten is fellelhető.

Célja rámutatni a Kharaxi Grapte hercegnőről és Adiabenei Nakeeb-ről szóló elmélet, mely Badinyi művének is alap pillére, eredetére.

Célja körbejárni mindazt, ami ezzel kapcsolatos és biztos.

Célja rámutatni az elméletet cáfoló kritikusok felkészületlenségére, elfogultságára.

S legvégül pár mondatba ismertetem saját álláspontomat.

Kezdjük talán azzal, hogy a Kharaxi Grapte hercegnőről és Adiabenei Nakeeb-ről szóló történet első magyar ismertetője nem Badiny, hanem Rev. Dr. Mihály Ferenc, akiről csak annyit sikerült kiderítenem, hogy 2011-ben 90. éveiben járt és Torontóban élt.

[Útólag a „<http://magyarmegmaradasert.hu/szerzok/k-n/mihaly-ferenc/item/1790-magyar-vall%C3%A1s?tmpl=component&print=1>” lap hozzászólásában találtam az alábbi adatokat:

„[#1](#) fortepan 2011-11-29 00:28

Mihály Ferenc

Született 1910 szeptember 10-én, Mindszenten.

Középiskoláit Magyarországon végezte.

Theológiai mestere Lófő Kőröspataky Kiss Károly unitárius esperes volt.

Kultúrmérnökként a Faculdade Universitaria do Rio de Janeiro-n végzett.

Nemzetközi jogi tanfolyamot a Universidade Mackenzy rendezésében végzett.

Doctor of Science címmel a Ministerial Training College of Sheffield tüntette ki.

A The American International Academy tiszteletbeli tagjává választotta.

A kanadai Province of Ontario kormánya polgári esketési joggal Magyar lelkeszként ismerte el.

Forrás: Rev. Dr. Mihály Ferenc >>Kiáltónak szava”

]

„Szent rokonság: Árpád és Jézus” című írásából idézek:

„Mariell Wehrlyv Frey Jesat Nassar, Genannt Jesus Christus című, 1966-ban írt művében bőven kitér Jézus származására is. Frey tulajdonképpen a Mamrejov testvérek apjuktól örökölt kutatási eredményeit - miután azokat Dr. O. Z. A. Hanish zend főpap átnézte, véleményezte és angolra fordította - dolgozta fel. Mamrejov atya, aki a pravoszláv egyház megbízásából végzett vallástörténelmi kutatásokat és éveken át gyűjtötte az anyagot Szíriában, Palesztinában és Egyiptomban, végül feleségével együtt a Szentföldön telepedett le és gyermekei is ott születtek. Kompetenciája tehát úgy öneki, mint Dr. Hanishnak - aki a teheráni orosz nagykövetség fia és főrangú zarathustrián pap volt - kétségtelen.

A hatalmas, kétkötetes műből minket most csak Jézus származása érdekel, miszerint Jézus anyja Mária: Nakeb adiabanei királyi herceg és Grapte charaxi hercegnő leánya volt, kikről az apokrif iratok Joaquim és Anna néven emlékeznek meg. Azonban mindketten Pártos birodalmi hercegek voltak, erős zsidó kapcsolatokkal és szoros összeköttetésben Nagy Heródezzel, aki szintén nem volt zsidó, hanem a rómaiak által Júdea királyának kinevezett prozelita, idumeai hórita.” (Szittyakürt, 1984 május <http://www.szittyia.com/>)

Megjegyzem, lehet hogy Hanish kompetenciája kétségtelen, de elgondolkodtató, hogy a szintén Jézus származásával is foglalkozó „Yehoshua_Nazir – Jesus the Nazarite” 1917-ben kiadott könyvében a fenti elméletet meg sem említi.

A Mamreov testvérekre még visszatérek. A „Jesat Nassar”, regény stílusban, 1895-ben New-York-ban kiadott könyvük a Grapte és Nakeeb elmélet legrégebbi forrása.

A fenti idézetem többnyire forrásanyag megjelölése nélkül kb. 250 magyar nyelvű honlapon olvasható mindegyik megtartva Wehrly-t tévesen Wehrlyv-nek író változatát.

A kritikusok sorát egy magát névtelenségben borító s mindent a „Vendégszerzőnk SÁRKÖZY MIKLÓS, ókortörténész, iranista segítségével” elintéző személy 2 cikkével kezdem. ‘A „párthus Jézus” megalkotói’ című írás (<https://pcblogger.atlatszo.hu/2014/10/08/a-parthus-jezus-tevtan-cafolata/>) három nevet említ: Zajti Ferenc (1886-1961), Badiny Jós Ferenc(1914-2007) és Tábori László (1947-). Mihály Ferenc elkerülhette figyelmét. Mivel se Zajti, se Tábori írásaiba nem találkoztam Grapte vagy Nakeeb névvel jelen írásunk szempontjából kevésbé érdekesek. ‘A „párthus Jézus” tévtan cáfolata’ írásból rádöbbenhetünk, hogy a kritikus el sem olvasta az általa kritizált könyvet, hanem csak fel használ egy másik kritikát: Nemeshegyi Péter „PÁRTUS HERCEG VOLT-E JÉZUS KRISZTUS?” (http://upload.emecclesia.hu/doc_86220142.pdf) írását.

„Nemeshegyi Péter szerint Badiny egy Frey Wehrli nevu német neonáci íróra hivatkozik (90. old.), aki ezzel a kitalált történettel azt akarja bizonyítani, hogy Jézus árja

származású volt. Ebből is látható, hogy Jézus zsidótlánításának szándéka korántsem kizárólag csak Magyarországon tapasztalható jelenség.” írja Anonymus kritikuskunk, „Badiny egy Wehrli Frey nevű német íróra hivatkozik (90. old.), aki ezzel a kitalált történettel azt akarja bizonyítani, hogy Jézus árja származású volt. Wehrli Frey könyve 1965-ben jelent meg Münchenben, és talán a hitleri fajelmélet valamilyen késői szülöttje.” írja Nemeshegyi.

E soraik elárulják „elfogulatlanságukat” minősítik íróikat, s elegendő magyarázatot adnak arra, miért is nem voltak képesek legalább 1895-ig visszamenni a történelembe.

Egy más jelegű kritika Novák Gyula: „Észrevételek Badiny Jós Ferenc: Jézus király a pártus herceg c. könyvhöz” (<https://kuruc.info/r/1/4077/>). Kedves Novák Úr! Egy tudományos írás értéke nem a helyes magyarsága vagy írása, hanem szakmai tartalma függvényében értékelendő.

Ahogy nem célja ez írásnak a Jézus pártus eredetének bizonyítása vagy cáfolata, úgy nem célja Badiny könyvét sem elemezni. Szakmailag csak egy mondat: A kritikusoknak sok kérdésben igazuk van.

Térjünk vissza a Mamreov testvérekre.

Peter von Finkelstein Mamreov (1853-?), Lydia Mary Olive von Finkelstein Mamreov Mountford (1855-1917) és B. A. F. Mamreov Jeruzsálemben születtek, s kb. 1875-ben telepedtek le az Egyesült Államokban. Apjuk állítólag szultáni engedéllyel kutathatott bibliai történelmi kérdésekben s ezért 1840-ben telepedet le Jeruzsálembé. Elképzelhető, hogy a Jeruzsálemi protestáns temetőben nyugvó Constantine Samuel Finkelstein Mamreov (1812-1865) az édesanyjuk. Nincs tudomásom róla, hogy apjuk kutatási eredményeit valaha is nyilvánosságra hozta volna.

1895-ben, New Yorkban, regény formában kiadott Jézus életéről szóló könyvük a „Iesät Nassar” előszavában apjuk kutatásait nevezik meg forrásnak, de sajnos legalábbis a számunkra lényeges kérdéshez a függelékben sem találunk semmi pontosabb forrást.

A lényegét dióhéjban olvashatjuk a Mihály Ferenctől idézett sorokban. Az adiabenei Nakeeb elveszi a kharaxi Grapte hercegnőt, mindketten felveszik a zsidó vallást, Joachim és Hannah (Anna) nevet felvéve Jeruzsálembé telepednek le. Kettejük gyermeke lesz Mária.

Mivel főleg Nakeeb nevét egyetlen korábbi forrásban sem sikerült viszontlátnom lássuk mi is az a kevés történelmi adat, ami rendelkezésünkre áll.

Kezdem Kharaxal.

Kharax Szpaszinu (Charax Spasinu) **Charakéné** (Characene vagy Mesene) **fővárosa**.

A várost magát, Nagy Sándor alapította, i.e. 324-ben egy Durine nevű perzsa település helyére.

Első neve Alexandria. Egy árvízpusztítás után Antiochus IV Epiphanes (i.e. /sz. 215?/ 175 - 164) Szeleukida királya újraépíti és átnevezi Antiochiára. Ugyancsak ő nevezi ki i.e. 165/164-ben ide (Erythra-tenger Satrapátussa) satrapának Hyspaosines (i.e. 209?-124) -t aki egy 4,5 km-es gátrendszerrel védi a várost a Tigris áradásaitól s róla kapja a város új nevét: Hyspasiones Kharax-a.

Idősebb Plinius (23-79) szerint Hyspaosines Sagdodonacus arab király fia.

i.e. kb. 140-ben több hadjáratot indított s átmenetileg uralta Perzsia és Babilon egyes részeit, fiát Timotheost Szeleukidába küldi de hamarosan visszavonulásra kényszerül.

Kb. i.e. 127-ben, amikor a pártusok szétverik a Szeleukida Birodalmat Hyspasiones megalapítja a Charakéné királyságot, mely később a pártusok egyik autonóm királysága lesz.

Ékírásos leletek értelmében özvegye Thalassia fiával megpróbálja fenntartani a királyságot, de se azt hogy ezt a fiát hogy hívták, sem azt hogy sikerrel jártak el nem tudjuk. A következő királyt Apodakos-t csak a i.e. 110/109-104/103 közt vert pénzekről ismerjük s így nem tudjuk azonos-e Hyspaosines fiával. I. Tiraios-t (i.e. 95/94–90/89) és II. Tiraios-t szintén csak érmékről ismerjük illetve Lukianosz (120?-200?) szerint II. Tiraios 92 évesen hunyt el és utódja Artabazos (i.e. 49/48–48/47) 86 évesen lép trónra. I. Attambelos (i.e. 47/46–25/24), I. Theonesios (i.e. 25/24 – 19/18) és II. Attambelos (i.e. 17/16 - i.sz. 8/9) csak érmékről ismertek.

I. Abinergaos 10/11 és 22/23-i érméken látható, de mert kb. 19-ben egy Palmyra-i felirat I. Orabazes-t említi feltehetőleg volt egy megszakítás uralkodásában. Mindenesetre Josephus Flavius (37?-100) említést tesz róla:

Mivel pedig nagyon aggódott, hogy Izatesnek majd sokat kell szenvednie testvérei gyűlölködése miatt, pompás ajándékokkal együtt elküldte őt Abennerighez, Charax Hispaosinu királyához, s rábízta fia életét. Abennerig szívesen fogadta az ifjút, igen jószágon bánt vele, feleségül adta hozzá leányát, Samachót, és neki ajándékozta egyik tartományát, amelynek dús jövedelmei voltak.

(...)

Abban az időben, mikor Izates Charax Hispaosinuban élt, a király asszonyait egy Anan nevű zsidó kereskedő tanította az Isten tiszteletére, az ősi szokások alapján. Az asszonyok közvetítésével a kereskedő megismerkedett Izatessel és sikerült őt is megtérítenie. Nem sokkal utóbb Izatest hazahívta atyja Adiabenébe, és a kereskedő addig kérlelte, amíg őt is magával vitte.

III. Attambelos (kb. 37/38–44/45), II. Theonesios (kb. 46/47) III. Theonesios (kb. 52/53), IV. Attambelos (54/55–64/65) és V. Attambelos (64/65–73/74) szintén csak érmékről ismert.

Idősebb Plinius (23-79) „Naturalis Historiája” (6,31) -ben ír Karaxról és vidékéről.

Egyetlen ismert kharaxi író Kharaxi Isodore (Isodore Charax), aki állítólag Augustus (i.e. 63 - i.sz. 14) császár megbízásából írta meg, a Pártus állomások (Parthian Stations) című művét. Fennmaradt tőle egy a perzsa öböli gyöngyhalászok leírása is.

(A mű angol fordítása: http://www.parthia.com/doc/parthian_stations.htm címen elérhető)

Adiabene-ről még kevesebb az információnk. Gyakorlatilag nem ismert mikortól is beszélhetünk egy önálló királyságról, s nem ismerjük az i.e.-i uralkodók neveit.

Egy bizonytalan kormeghatározású érme melyet valamikor i.e. 3. – 1. században vertek Abdissares (egyébként Sophe nevezte) király (Sopene király) arcképével s Adiabene-re vonatkozó felirattal, a legrégebbi kézzel fogható emlék, de sajnos nem elegendő bizonyíték, arra hogy tényleg Adiabene király lett volna. Az i.e. 80-as éveiben II. Tigranész (i.e. 140 k. - i.e. 55) elfoglalja Adiabent is. Lakóit elhurcolja és az újonnan alapított Tigranokertában telepíti le. A leigázott királyok, köztük az Adiabenei is, melynek neve sajnos nem maradt fenn, Tigranész oldalán harcolnak, az i.e. 69 októberi Tigranokerta-i csatában. A győztes Lucullus hazaküldi az Adiabeneieket. (lásd. Plutarkhosz (46/48 - 125/127) "Párhuzamos életrajzok": Lucullus élete 26-29).

Az i.e. 30-20-as évek táján említenek egy Artaxares nevű Adiabenei királyt, aki Augustushoz menekül. (Lásd Augustus: Res Gestae Divi Augusti 6.32)

Sztrabón (i.e. 63-i.sz. 23) Geógraphika hüponnéma művében (16,1) írja:

„Adiabene legnagyobb része alföld, és bár Babilonia része saját hercege van.” (angolból szabadon fordítva.)

Az i.sz. első század fő forrása Josephus Flavius: A zsidók története 20. könyv 2-4 fejezetek, melyet nem szándékszóm ide bemásolni már a Jézus eredetéhez nem tartalmazhat adatot. Jézus születése előtti időből tehát két nevet ismerünk mely Adiabnéhez köthetünk: Abdissares mely nem is biztos, hogy Adiabene-i és Artaxares.

A **Grapte** név szerencsére nagyon ritka görög női név, s mindössze 6 forrásról tudunk, az ókorból ahol említve van:

- egy a pontoszi Tchepni-ben talált felirat mely egy Meidulos Grapte és férjéről Magas-ról tesz említést,
- egy a ciliciai Korykos és Elaiussa-Sebaste közt talált szarkofágon található egy Grapte név,
- az 1.-2. századi Hermász Pásztorában: „Két könyvecskét fogsz majd megírni, az egyiket elküldöd Klémésznek, a másikat pedig Grapténak. Klémész a városon kívülre fogja azt eljuttatni, neki az a megbízatása; Grapté az özvegyeket és árvákat fogja inteni; te pedig ebben a városban olvasod majd fel az egyház élén álló presbiterekkel együtt.” (2.4.3)
- két (120-127) közti görög nyelvű papirusz (XHev/Se 63 és 64) mely egy Salome Komaise, Levi lánya anyaként említ egy Salome Grapte-t.
- „Csatáztak s kiirtottak sok zelótát, a többit pedig bekergették a királyi palotába melyet Grapte, Izas Adiabene királyának nőrokona építtetett.” (Joseph Flavius: A zsidó háború 4.9.11)(angolból szabadon fordítva)

(lásd. Marciak, Michał: Izates and Helena of Adiabene)

A fentiek ismeretében a magam álláspontja, hogy ez az elmélet legalábbis ebben a formában nem állja meg a helyét.

Az Egyesült Államokba való kivándorlásuk után megírt regény szerintem nem más, mint a Mamreov testvérek fantáziája. Hiába hivatkoznak apjuk sehol máshol meg nem említett kutatásaira. Az Adiabenei herceg elvesz egy Kharaxi hercegnőt és áttér zsidó vallásra ez és a Grapte meg Anan név is Flaviustól átvett gondolat, melyet összeszóttek Jakab protoevangéliuma apokrif irattal. Az Anan név a leggyanúsabb, mivel a Iesät Nassar Ananias-a időrendileg nem lehet azonos Flavius Anan nevű kereskedőjével. Ennél már a románok dáko-román kontinuitás elmélete is szilárdabb talapokon nyugszik, melyet soha el nem fogok fogadni.

(Las Vegas, 2016.07.25)